

Měření koncentrace CO₂

Proč měřit koncentraci oxidu uhličitého (CO₂)

Koncentrace CO₂ ve vzduchu je vhodným indikátorem vydýchanosti vzduchu ve vnitřních prostorách a souvisí s počtem lidí pobývajících v těchto uzavřených prostorách. Nabízí se tedy možnost ventilace na základě spojitého měření koncentrace oxidu uhličitého ve vzduchu.

Složení vzduchu zemské atmosféry vyjádřené v procentech je zhruba následující: 78 % dusíku, 21 % kyslíku, 0,4 % vodních par, 0,04 % oxidu uhličitého, zbytek tvoří vzácné plyny a další složky. Oxid uhličitý je tedy přirozenou plynnou součástí zemské atmosféry. Koncentrace CO₂ v přírodě je okolo 0,04 % neboli 400 ppm (což se obvyklejší vyjádření jako počet objemových jednotek CO₂ v miliónu objemových jednotek vzduchu; ppm - zkratka z angličtiny parts-per-million). Vyšší koncentrace CO₂ ve venkovním prostředí se vyskytují v okolí dopravních staveb, v okolí průmyslových zón, spaloven apod.

Procesem dýchání dochází ke změně vdechnutého kyslíku na oxid uhličitý, vydechnutý vzduch dospělého člověka obsahuje průměrně okolo 35 000 až 50 000 ppm CO₂ (cca 100x vyšší koncentrace než ve venkovním vzduchu). Bez odpovídající ventilace pak logicky dochází v uzavřených prostorách k nárůstu koncentrace CO₂. Hodnotu koncentrace oxidu uhličitého ve vzduchu je tedy možné považovat za důležitý ukazatel kvality vzduchu v uzavřených prostorách.

Oxid uhličitý v domech a bytech:	
Hlavní zdrojem oxidu uhličitého v interiéru je člověk a jeho dýchání, na koncentraci CO ₂ v místnosti má vliv také vaření na plynovém sporáku, přítomnost zvířat (velký pes se v produkci CO ₂ vyrovná člověku) a v menší míře také pokojové květiny. Koncentrace oxidu uhličitého vyjadřuje v jednotkách ppm (parts per milion), někdy však také v mg/m ³ nebo v procentech. Přepočítání těchto jednotek je následující: 1000 ppm = 1800 mg/m ³ = 0,1 %.	
Účinky koncentrace CO₂ na lidské zdraví:	
cca 400 ppm	koncentrace ve venkovním prostředí
do 1000 ppm	úroveň bez nepříjemného pocitu
1200-1500 ppm	doporučená maximální úroveň CO ₂ ve vnitřních prostorách
1000-2000 ppm	příznaky únavy a snižování koncentrace, pocit vydýchaného vzduchu
2000-5000 ppm	nastávají bolesti hlavy
5000 ppm	snížená koncentrace, únava, bolesti hlavy
více než 5000 ppm	nevolnost a zvýšený tep
více než 15000 ppm	dýchací potíže, závratě
více než 40000 ppm	možná ztráta vědomí

Měření koncentrace CO₂ ve vzduchu

Pro měření koncentrace CO₂ ve vzduchu se využívá několik principů. Nejrozšířenější jsou čidla pracující na základě absorpce infračerveného záření (tzv. metoda NDIR – zkratka z angličtiny - Non-Dispersive InfraRed), dále čidla pracující na elektroakustickém principu a čidla fungující na elektrochemickém principu. Každý princip má své výhody a nevýhody.

Čidla NDIR

Čidla NDIR jsou obecně přesnější, dlouhodoběji stabilnější, měří koncentraci již od nulové hodnoty, mohou měřit i vysoké koncentrace CO₂. Jejich nevýhodou je o něco vyšší cena.

Elektrochemická čidla

Hlavní předností těchto čidel je vysoká citlivost a vynikající selektivita na oxid uhličitý. Jsou obvykle levnější než čidla NDIR, ovšem s nižší životností a přesností. Čidla pracující na elektrochemickém principu pracují až od cca 400 ppm. Tato čidla mají obvykle vestavěnou autokalibrační funkci.

Elektroakustická čidla

Hlavní předností těchto čidel je dlouhodobá stabilita bez nutnosti recalibrace.

Zdroj: Protronix s.r.o.

Měřidlo koncentrace CO₂

Přístroj Wöhler CDL 210 slouží pro sběr dat CO₂, teploty a vlhkosti vzduchu. Používá se pro monitoring klimatu v obytné místnosti či na pracovišti. Přístroj lze připojit prostřednictvím USB kabelu k počítači, kde lze naměřená data dále graficky zpracovávat. Při překročení nastavené hodnoty CO₂ upozorní přístroj uživatele akustickým signálem. Mezi hlavní přednosti přístroje CDL 210 patří:

- velký displej pro zobrazení CO₂ s nastavitelnou mezní hodnotou,
- zvukový a vizuální signál z funkce nastavitelné mezní hodnoty,
- automatická ochrana proti ztrátě dat při výpadku napájení.

Hlavní využití přístroje:

- obor vytápění
- obor vzduchotechnika

Technické údaje:

Oxid uhličitý CO₂:	
Rozsah měření:	0 - 2.000 ppm (2.001 - 9.999 ppm mimo specifikovaný rozsah)
Rozlišení:	1 ppm
Přesnost:	50 ppm, ± 5% z naměřené hodnoty (0 – 2.000 ppm)
Princip měření:	NDIR - postup (nedispersivní infračervená absorpce)
Měření teploty:	
Rozsah měření:	-10 °C až 60 °C
Rozlišení:	0,1 °C
Přesnost:	± 0,6°C (± 0.9°F)
Měření vlhkosti:	
Rozsah měření:	5 - 95%
Rozlišení:	0,1%
Přesnost:	± 3% při rozsahu 10 - 90%, jinak ± 5% z naměřené hodnoty